

PRZYWARZYĆ (34) *vb pf*

a jasne.

inf przywarzyć (8). ◇ *fut 2 sg* przywarzysz (1). ◇ *3 sg* przywarzy (1). ◇ *imp 2 sg* przywierz (12). ◇ *part praet act* przywarzywszy (12).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu.

1. *Pozwolić przez chwilę wrzeć, lekko podgotować; może też ugotować z czymś [w tym: czego (15), co (6), czego a. co (1)] (34)* : Tez gallas niedopuścza wilkości przypluwać do działł s ktorych lie dzięgna czynią/ á zwłafzcza gdi będą wpieczu pirwey tak barzo wśufzone iże będą iako by zbuczniące thedy ie ftłucz na proch á on proch zmiefzay z oczte^m á przywarz/ á thym łobie działła nacieray *FalZioł I 62a*; łok Kobylego łzczawiu/ s łokiem babczanym zmiefzany/ á przywarzywłzy gich łpołem day lie napić themu kielko razow ktory by miał biegunkę krwawą *FalZioł I 73c*; Wezmi korzenia granatow kwalnych [...] / warzże ie w małmazijey greckiey thak długo aże połowiczę wywre/ á pothym włyp pieprzu tarthego czo złothy zaważy/ á potym przywarz y przecedz/ á ciepło day natłczco wypić *FalZioł III 21b*; Też vcżyn plałtr z gallafu tłuczzonego/ ktori vwarz w wodzie/ á potym w onę wodę wlož garzłć ięczmienney mąki/ albo więczey/ á potym thego przywarzywłzy iżby zgęłto/ przylož na chufcie na żywothek dziecinny. *FalZioł V 38, I 52d, 56c, 73b, 106d, III 22c (12)*; Ale gdy w ftawiech bolenie/ tłucz kożie bobki z octem á z miodem/ á przywierzwłzy thego/ rozmázuy ná plałtry przywijay ná ftawy bolące *SienLek 120v, 39, 72.*

przywarzyć na czym (2): thy włzytki rzeczy zmiefzay z tymi wodkami [...] / á potym tego na węglu przywarzyć/ á nakoniecz przez chufłę przecedzić á tego na nocz w oko w ktorim ięł Cataract: pułzczay. *FalZioł V 79. Cf »przywarzyć na ogniu«.*

przywarzyć z czym (6): Niewiałti gdi cierpią niemoc przyrodzoną maiał łobie wniew [we wrotyczy] vmywać nogi przywarzywłzy iey z macierzą dułzką [tj. macierzanką] *FalZioł I 148d*; Theż dragantum rośpułzczone w ięczmienney wodzie/ á pothym z łokiem lakricijey przywarz, á te^{go} po trołczce pożyway dla kałzlu łuchego. *FalZioł III 26c*; Zafię ięłtli nieczyłthość/ gruba/ łucha lie vkazuie, Thedy wziąwłzy miodu łzymowanego á z wodą zafię przywarzywłzy/ pułzczay w vcho *FalZioł V 40, I 92c, 154b, V 89v.*

Zwroty: »przywarzyć na ogniu« (1): Wezmi Babki liłcia/ vtłucz ią w moždżerzu/ potym wlož do garncza polewanego/ y wley wody nie wiele á potym przywarzyć na ogniu *FalZioł V 84.*

»trochę przywarzyć« (4): Naprzod warz miod przefny, s łzimuygi [lege: zszymuj ji] á potym preczedz [!]/ wktory miod nakładz kwiathkow Rożanych drobno ie łkraiawłzy á przywarz throchę. *FalZioł I [115²]d*; Theż łok z rożey wyciłniony z winem zmiefzany á trochę przywarzywłzy/ bolenie głowy oddala. *FalZioł I [116²]b, I 92a, V 80v; [UrzędowHerb 207b].*

a. *Ugotować w płynie (7)* : potym wlož then proch kaparowy z oną ruthą miałko vtłuczoną do one^{go} ocztu, y przywarz onego tak długo iako by trzy pacierze łpiał *FalZioł III 14b*; Też naprzeciwo niemoczam fleziony, to ięł naprzeciwo twardościam/ Gdy galbanum będzie w oczet namoczono przez trzy dni potym czwartego dnia przywarz á przecedz *FalZioł III 33c, I 116d*; [chory niechaj je pokarmy łatwe do strawienia] á wątrobie y łercu/ niech zaráz zábieży/ áby ią fomentował/ wziąwłzy

cicoreę/ endiuię/ acetołę/ eupatorij [...]/ przywárzyć/ y ziółmi témi ciepło w chuftę ie włożywfy/
bok prawy wolniuczko nápárzać *Oczko* 31.

przywarzyć w czym (2): Y worek wczyniwfy mały nafypawfy weń otrąb pżenicżnych/ á przywarzywfy w wodzie onego woreczku/ przykładay na łpuchłe miełtcze. *FalZioł* V 25v; Albo wczyni plałtr z nafienia włoskiego Kopru/ á z miętką zmiełzawfy/ w winie przywarzywfy/ przylož na żołądek zemdlony *FalZioł* V 42v; [*Cresc* 1571 336].

Zwrot: »trochę przywarzyć« (1): Wezmi Mirri czarney Heleny/ każdego z nich poł dragmy/ kwiathkow rożanych poł garżci, Ty wżytki rzeczy w białym winie namoczywfy/ á potym trochę przywarzyć/ także oczy maczać. *FalZioł* V 40v.

2. [*Gotowaniem spowodować przywarcie czegoś; przen: zhańbić na zawsze*]

Zwrot: »hańbę, makułę, swędrę [*komu*] przywarzyć«: iákożby fię był thák zacny y waleczny Krol Lokietek dał do thego przywieść/ áby [...] Pogankę fynowi śwemu w małżeństhwo miał poślubić/ á thym dom śwoy Krolewski zelżyć/ y na wieczne czały hańbę y mákułę ábo swędrę/ narodowi y krołstwu Polłkiemu dopuścić przywárzyć *RotRozm* Lv.]

Formacje współrdzenne cf WARZYĆ.

Cf **PRZYWARZENIE, PRZYWARZONY**